

gyalázatos céljaik eléréséhez. Ma is vannak az indoeuropeisztikának kozmopolita kutatói, akik ellen a nyelv eredetének marxista kutatása küzd. Ma már rendelkezésünkre állnak Sztálin lángeszű nyelvtudományi cikkei, melyek Alexandrov szavait idézve: „A leninizmus kincsesárának újabb nagyjelentőségű gazdagítását” alkotják. Nyikolszkij és Jakovlev munkája még Sztálin nyelvtudományi cikkei előtt jelent meg. Eppen ezért marxista és mescsanyinovista tévtanok is vannak a Természetudományos Kiskönyvtár 14. számában. A Marr elméletével foglalkozó részek teljesen hibásak, mindenki, aki elővasta Sztálin nyelvtudományi cikkeit, könnyen felismerheti ennek a munkának Marr „új tanításával” rokon-szenvező részeit és a munka marxista részleteinek nem-marxista tévedései ellen fel lesz vértézve, viszont Nyikolszkij és Jakovlev munkájának ismertetett részeit, melyek a nyelv eredetének kérdéseit magyarázva a k'erikális reakció sötétsége és butasága, egyes fasiszta indogermanisták és kozmopolita indoeuropeisták ellen harcolnak, a nyelvtudomány elé kitzúzott sztálini elvet érvényesítik: a marxizmus meghonosítását a nyelvtudományban SEBŐK LAJOS

GEORGI KARASZLAVOV: HÁROM HŐS. (Révai.)

A fasiszta hóhérterror sötét brutalitása elevenedik meg a bolgár író nagyszerű kisregényében. A cselekmény Bulgáriában játszódik, amikor a Vörös Hadsereg élet-halál-harcát vívta Sztálingrádnál. Fény és árnyék. Egy-ik oldalán az „elökelők” fényes estélye, tobzódása, a másikon a dolgozó milliók küzdelem, szenvedése az igazságért, harca jogaiért.

Rendkívül megragadja figyelmünket, hogy az író mily nagyszerűen ábrázolja azt, hogy a duhajkodó kiváltságosok mily közel érzik már utolsó óráikat és még ekkor is mennyire éles közük a fojtott ellentét és csak az „összeköttetésektől” való félelem tudja őket egymás ellen sakkban tartani. „Agglegény főügyész, kimustrált tábornok, reménykedő miniszterjelek, másba szerelmes feleség, hirtelen született „újjagdagok” kokaik és líkörgözös emelvénye élesen mutatja, hogy ezek már megérték a pusztulásra. Hiába várják a főhreri csodafegyvereket, ez mind csak erőszakos önámítás. Erejük már fogytán van. Hiába akarják kiírtani a „hazaárulókat”, milliók és milliók állnak azok mögött, a Párt irányításával. Hiába tömök meg börtöneiket öntudatos harcosokkal; hiába küldik bitófára százával őket, — közöttük három főhősünköt: Jordánt, Ivánt és Boriszt, mivel a már útra készen álló németek szénáját felgyújtották, telefondrótjaikat elvagdosták: elvtársaik a vasrácsokon belül az Internacionálét énekelik, a szabadon dolgozók pedig

a megszálló németek rablásait akadályozzák meg úgy, hogy később már az utcákon is csak csoportosan mernek megjelelni.

Ekkor még árnyékhatalmuk önkényének utolsó rozoga maradványait igyekeztek minden erőfeszítéssel kihasználni. Hőseink küzdelmét ez szem tudta megtörni.

Intő példa ez a könyv azoknak, akik egy pillanatra is meghátrálnak a békeharc elől és nem látják világosan feladatukat. Művészi értéke mellett ezért is nagyon figyelemreméltó alkotás. SÜLE SÁNDOR

SARKADI IMRE: GÁL JÁNOS ÚTJA. (Athenaeum.)

A szerző előszavában említi, hogy Móricz Bo.dog ember c. művének hatása munkáján nem véletlen, „hanem tudatos írói szándék eredménye”. A ma magyar parasztlát, a szocialista falu boldog emberét akarta megírni. Említi, hogy a móríci hagyományokat tovább kell fejlesztenünk, s ő ezt meg is kísérte.

Sarkadi regénye jó írás, Gál János egyszám elsőszemélyben elmondott történetét frissen, lelkesítően írja meg. De az olvasó sokszor úgy érzi magát Sarkadi világában, mint egy szűk helyen, könyökével állandóan tágitani igyekszik környezetét. Ez nem a regény sűrű és nehéz légköréből ered. Az olvasó szeme állandóan beleütközik valami ellenálló közegbe, pedig messzire szeretne látni. Túlságosan egy ember életére koncentrizál a könyv művészeti, ideológiai stb. mondanivalója. És Sarkadi nem minden esetben tudta egy ember életében megkeresni és ábrázolni azokat az eseményeket, melyek tipikusak lennének. Sokhelyen általános, de nem tipikus dolgokat mond. Ebből származik az olvasónak az az érzése, hogy tágitani kellene valamit. Valószínűleg „csepp a tengerben”-ként akarta bemutatni a szerző a magyar falut: Gál Jánoson keresztül, az ő szeméből. De Sarkadi könyvében a főhős életébe a mai magyar paraszti élet főbb kérdései közül sok csak hullócsillagként kerül, sokszor nyom nélkül eltűnik, túlságosan „csepp” marad.

Pedig Sarkadi jól ismeri a falut, s az ott élő embert is. Ismeri a szokásokat, gondolkodásmódot és a jelentéktelennek látszó, emberi megvilátkozásokat is. Ez nagy érdeme írásának, ez teszi hitelessé.

Végezetül: bármennyire is vonzó Móricz módszerét átvenni, ilyen erősen kár alkalmazni. Nem azért, mert helytelen, hanem mert írásművészet tekintetében Móricz már jobban megoldotta. TOLNAI PETER

I. A. PECSERNYIKOVA: AZ ISKOLÁS GYERMEK MUNKÁKA NEVELÉSE A CSALÁDBAN. (Szikra.)

Az imperiaizmus egyik reakciós elmélete, a pedológia, nálunk sok kárt okozott a nevelésügy terén. Megmérgezte nevelőink